

Salvador Dali, *Biblia Sacra* – Ustanowienie Eucharystii

Z czysto wizualnego punktu widzenia łatwo zauważyć, że ten obraz oraz obraz nr 2 są ze sobą ściśle powiązane, zarówno pod względem techniki, jak i postaci Jezusa, który również na poprzednim obrazie siedzi za stołem z chlebem i kielichem.

Obraz koncentruje się na Jezusie, który jest w tle. Przed Nim, nad kielichem lub w kielichu, dochodzi do potężnej eksplozji. To ona stanowi istotne wydarzenie tej ilustracji. Ich energetyczny blask jest rozłożony na cały obraz i wykracza poza to samo. Jej energicznie promieniująca siła i blask rozprasza się po całym obrazie i wydostaje się nawet poza niego. W ten sposób Dali obrazuje Eucharystię, gdyż kielich zawiera Krew Zbawiciela, podczas gdy chleb, ułożony po prawej i lewej stronie kielicha, jest Ciałem Chrystusa. Greckie słowo Eucharystia (εὐχαριστία) oznacza dosłownie „dziękczynienie” i odnosi się do tzw. Słów ustanowienia podczas Ostatniej Wieczerzy: „A gdy oni jedli, Jezus wziął chleb i odmówiwszy błogosławieństwo, połamał i dał uczniom, mówiąc: «Bierzcie i jedzcie, to jest Ciało moje». Następnie wziął kielich i odmówiwszy dziękczynienie, dał im, mówiąc: «Pijcie z niego wszyscy, bo to jest moja Krew Przymierza, która za wielu będzie wylana na odpuszczenie grzechów»” (Mt 26, 26nn).

Z niewielkimi modyfikacjami tekst ten można znaleźć w Biblii kilkakrotnie, co świadczy o ogromnej wadze tego fragmentu. Artystyczna intensywność tego obrazu, w którym Dali skupia cztery fragmenty Biblii, jest odpowiednio wysoka.

Dla artystycznej realizacji Salvadora Dali istotne jest biblijne odniesienie, że przelana krew Jezusa jest przyczyną przebaczenia grzechów. Jest ono również kolejnym dowodem wysokiej spójności kompozycyjnej całej suity. Przyglądając się bowiem wspomnianej eksplozji nad lub w kielichu, można zauważyć duże kolorystyczne, ogólne twórcze podobieństwo do innych obrazów, na których Dali przedstawia zło, grzech lub diabła typowy dla cyklu *Biblia Sacra* sposób – z czarnymi obszarami, w które wkomponowano stonowane, ciemne złoto w różnych formach. Eucharystyczna eksplozja na tym obrazie pokazuje dokładnie te kolory, ale z zasadniczą różnicą, że złoty kolor z mocą wysadza na zewnątrz te czarne powierzchnie i rozpryskuje je promieniście we wszystkich kierunkach. W środku eksplozji znajduje się błyszcząca, ciemnozielona kula, która ma niezwykle cienką niebieską krawędź zewnętrzną i jest środkiem siły, z której ta eksplozja emanuje.

Zgodnie z symboliką kolorów, której Dali używa w *Biblia Sacra* i wspomnianymi powyżej pięcioma obrazami symbolizującymi grzech, tę eucharystyczną eksplozję można interpretować jako estetyczne odwrócenie grzechu i zła: boskie złoto wypływa z nieodpartą mocą z kielicha eucharystycznego i atomizuje grzech, który częściowo nadal tworzy czarną zewnętrzną powierzchnię boskiego złota i jest przez niego wypychany coraz bardziej na zewnątrz, w czarnych plamach na całej stronie. Przez ustanowienie Eucharystii, przez krew ofiarnego Baranka – Jezusa Chrystusa, grzech świata zostaje usunięty. Dali przedstawia to jako dramatyczne wydarzenie o wielkiej mocy.